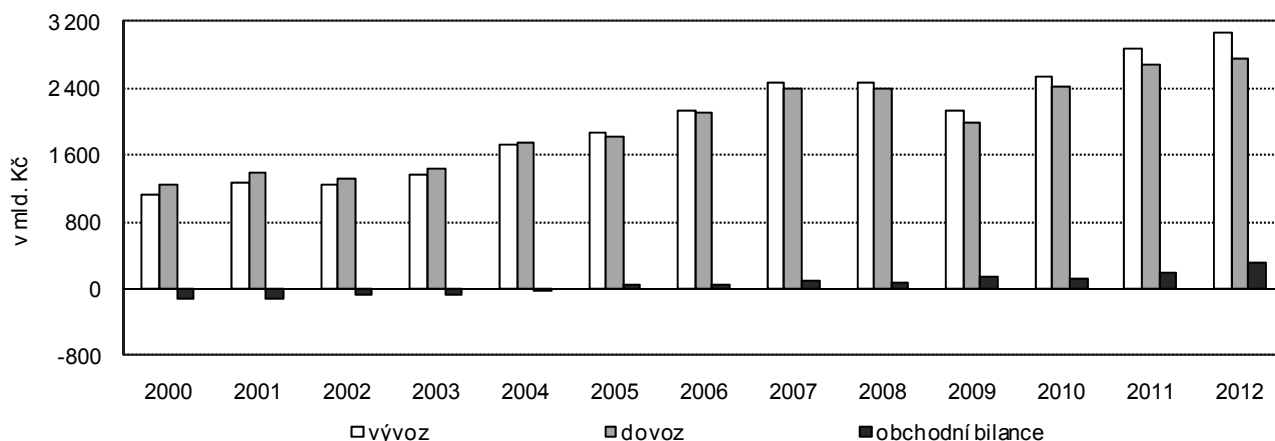

Zahraníční obchod se zbožím v roce 2012

Zahraníční obchod pokračoval i v roce 2012¹ v růstu, v porovnání s rokem 2011 však mírnějším (o 7,7 p. b.). **Obrat zahraničního obchodu** se zvýšil o 4,9 % a absolutní meziroční přírůstek o 273,2 mld. Kč byl ve srovnání s rokem 2011 o 348,7 mld. Kč nižší. Hodnota obratu zahraničního obchodu se v roce 2012 proti roku 2000 zvýšila 2,5krát (o 3 476,5 mld. Kč) a dosáhla tak 5 839,5 mld. Kč. Přebytek zahraničního obchodu (305,7 mld. Kč) byl nejvyšší od roku 2005, kdy zahraniční obchod České republiky poprvé od jejího vzniku zaznamenal kladnou bilanci, která byla charakteristická pro všechny následující roky. V porovnání s rokem 2005 bylo kladné saldo zahraničního obchodu v roce 2012 vyšší téměř 8krát.

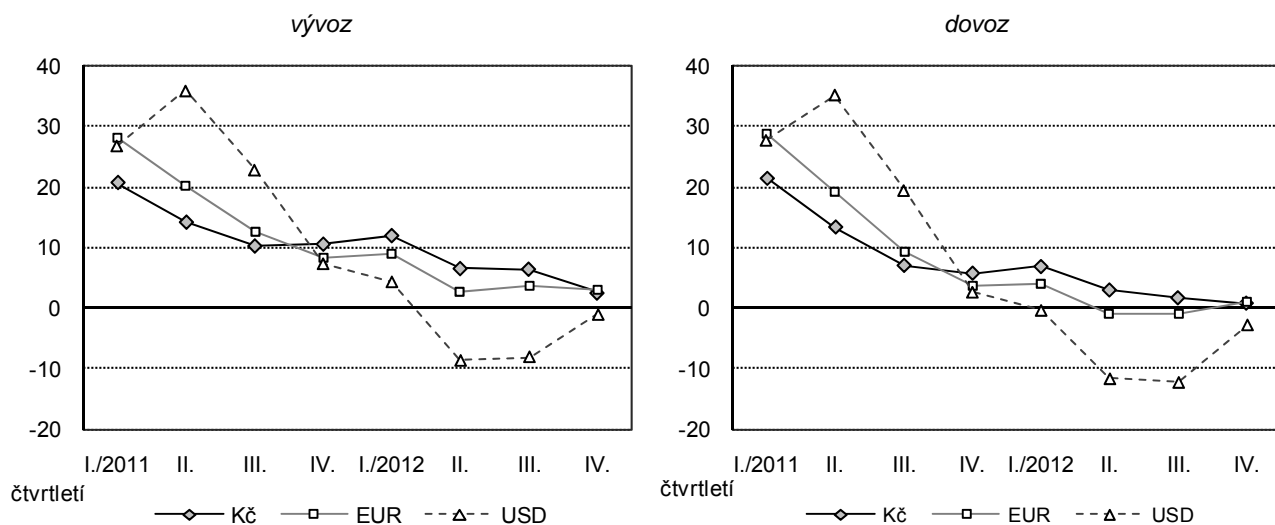
Graf 1 - Zahraniční obchod v letech 2000 až 2012

Vývoz meziročně vzrostl o 6,7 % a dosáhl 3 072,6 mld. Kč. Docílený meziroční přírůstek vývozu (193,9 mld. Kč) byl v porovnání s navýšením vývozu v roce 2011 proti roku 2010 o 152,0 mld. Kč nižší. V roce 2012 se proti roku 2000 vývoz zvýšil o 174,1 % (1 951,5 mld. Kč) a ve srovnání s rokem 2004, kdy se Česká republika stala členem EU, se navýšil o 78,4 % (1 349,9 mld. Kč). Nejvyšší relativní meziroční nárůst vývozu byl zřejmý v 1. čtvrtletí 2012 (11,9 %), ve 2. čtvrtletí 2012 klesl na 6,5 %, ve 3. čtvrtletí 2012 na 6,4 % a ve 4. čtvrtletí 2012 dokonce na 2,5 %. Vývoz² vyjádřený v EUR zaznamenal v roce 2012 meziroční růst o 4,2 % a v USD došlo k jeho meziročnímu poklesu o 3,8 %.

Dovoz byl meziročně vyšší o 3,0 % (79,3 mld. Kč) a činil 2 766,9 mld. Kč. V roce 2012 proti roku 2000 vzrostl dovoz o 122,8 % (1 525,0 mld. Kč) a ve srovnání s rokem vstupu České republiky do EU byl vyšší o 58,2 % (1 017,8 mld. Kč). Celoroční vývoj dovozu byl ovlivněn postupně se snižujícím meziročním růstem v jednotlivých čtvrtletích (od 6,8 % v 1. čtvrtletí 2012 přes 2,9 %, 1,6 % a 0,7 % v následných třech čtvrtletích 2012). Pro dovoz vyjádřený v EUR byl v roce 2012 zřejmý meziroční růst pouze o 0,3 % a v USD zaznamenal meziroční snížení o 7,4 %.

Graf 2 - Meziroční změny vývozu a dovozu v % v jednotlivých čtvrtletích roku 2011 a 2012

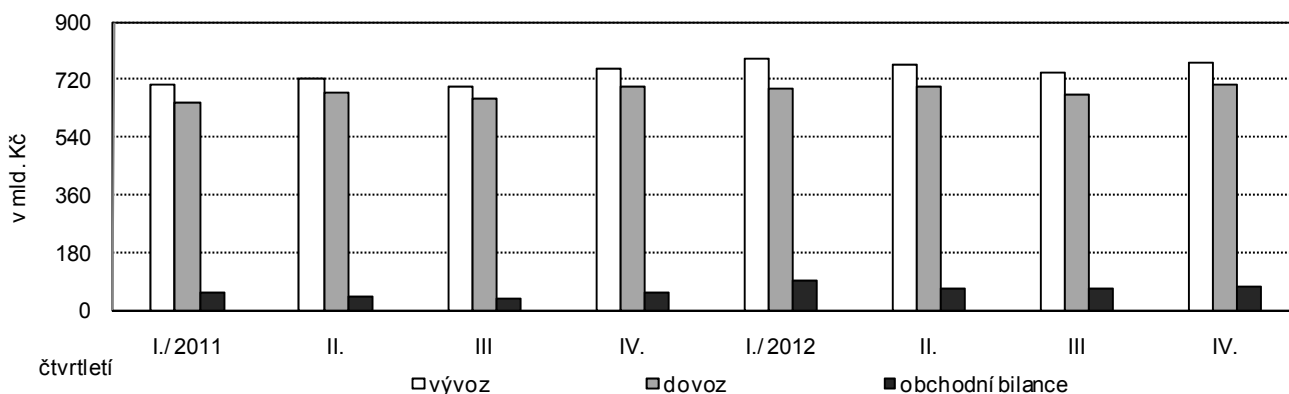

¹ Údaje za rok 2011 a 2012 jsou definitivní.

² V lednu až prosinci 2012 proti lednu až prosinci 2011 oslabil Kč k EUR o 2,2 % a k USD o 9,7 %.

Přebytek zahraničního obchodu dosáhl 305,7 mld. Kč a byl proti roku 2011 o 114,6 mld. Kč vyšší. Krytí dovozu vývozem se tak zvýšilo z 107,1 % v roce 2011 na 111,0 % v roce 2012. Docílená aktivní bilance byla výsledkem kladných sald ve všech čtvrtletích. Nejvyšší přebytek obchodní bilance byl zřejmý v 1. čtvrtletí 2012 (94,5 mld. Kč), v dalších třech čtvrtletích se pohyboval okolo 70 mld. Kč (ve 2. čtvrtletí 2012 aktivum obchodní bilance činilo 69,7 mld. Kč, ve 3. čtvrtletí 2012 dosáhlo 69,6 mld. Kč a ve 4. čtvrtletí 2012 zaznamenalo 71,9 mld. Kč). Meziroční navýšení kladného salda zahraničního obchodu se pohybovalo od 39,4 mld. Kč v 1. čtvrtletí 2012 přes 27,0 mld. Kč ve 2. čtvrtletí 2012 a 33,9 mld. Kč ve 3. čtvrtletí 2012 až k nejnižší meziroční hodnotě přírůstku o 14,2 mld. Kč ve 4. čtvrtletí 2012.

Graf 3 - Zahraniční obchod v jednotlivých čtvrtletích roku 2011 a 2012

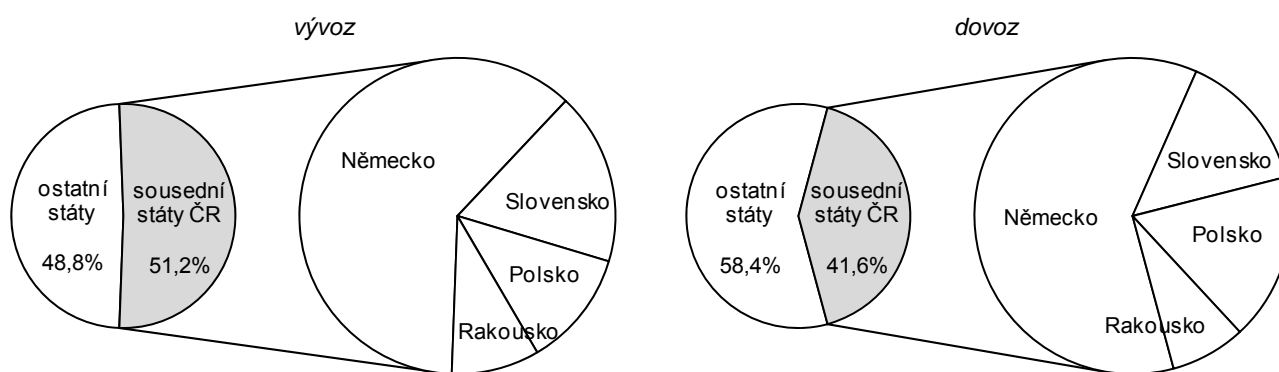

Vývoz byl meziročně vyšší do států EU³ i mimo EU. Meziročně relativně vzrostl vývoz do států EU o 4,1 % a do států mimo EU o 19,5 %. Ze států EU byl nadprůměrný meziroční růst zřejmý např. u vývozu do Litvy (42,0 %), Bulharska (30,7 %), Spojeného království (13,0 %), Rumunska (9,7 %) a do Maďarska (9,2 %). Meziročním poklesem byl naopak postizen vývoz do většího počtu států EU (např. Francie, Itálie, Nizozemska, Portugalska a Finska).

Ze států mimo EU stojí za zaznamenání meziroční přírůstek vývozu do Korejské republiky (37,8 %), na Ukrajinu (36,6 %), do Japonska (35,5 %), Ruska (27,4 %), Spojených států (25,4 %) a do Číny (10,8 %).

Vývoz do sousedních států vzrostl u Německa o 4,2 %, Polska o 3,1 %, Slovenska o 7,7 % a u Rakouska o 8,4 %.

Graf 4 - Zahraniční obchod se sousedními státy ČR v roce 2012 (podíly v %)

Dovoz meziročně vzrostl ze států EU i mimo EU. Relativně meziročně vyšší o 3,5 % byl dovoz ze států EU a pouze o 1,4 % ze států mimo EU. Ze států EU byl nadprůměrný meziroční přírůstek patrný např. u dovozu z Polska (11,2 %), Maďarska (9,6 %), Nizozemska (9,6 %) a ze Slovenska (9,1 %), k meziročnímu snížení došlo u dovozu z Belgie (2,1 %), Španělska (1,2 %) a Francie (0,5%). Dovoz z Německa vzrostl o 1,5 % a dovoz z Rakouska zůstal na úrovni roku 2011.

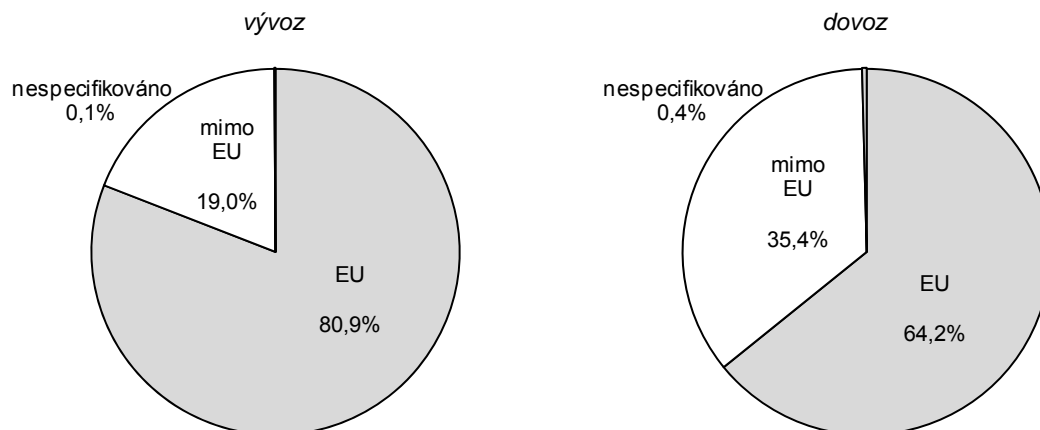
Dovoz ze států mimo EU byl ovlivněn především výrazným meziročním poklesem dovozu z Číny (8,4 %), dovoz z ostatních významnějších partnerů naopak zaznamenal meziroční růst, a to např. dovoz ze Spojených států (13,3 %), Ruska (8,4 %) a z Japonska (1,7 %).

³ Státy EU = státy Evropské unie (27 členských států): Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko.

Saldo zahraničního obchodu se státy EU skončilo přebytkem 710,4 mld. Kč, který byl meziročně o 37,0 mld. Kč vyšší, a se státy mimo EU schodkem 395,0 mld. Kč, jenž se meziročně snížil o 82,0 mld. Kč.

V teritoriální struktuře vývozu meziročně oslabilo zastoupení států EU o 2,1 p. b. a naopak pozice států mimo EU meziročně posílila o 2,1 p. b.

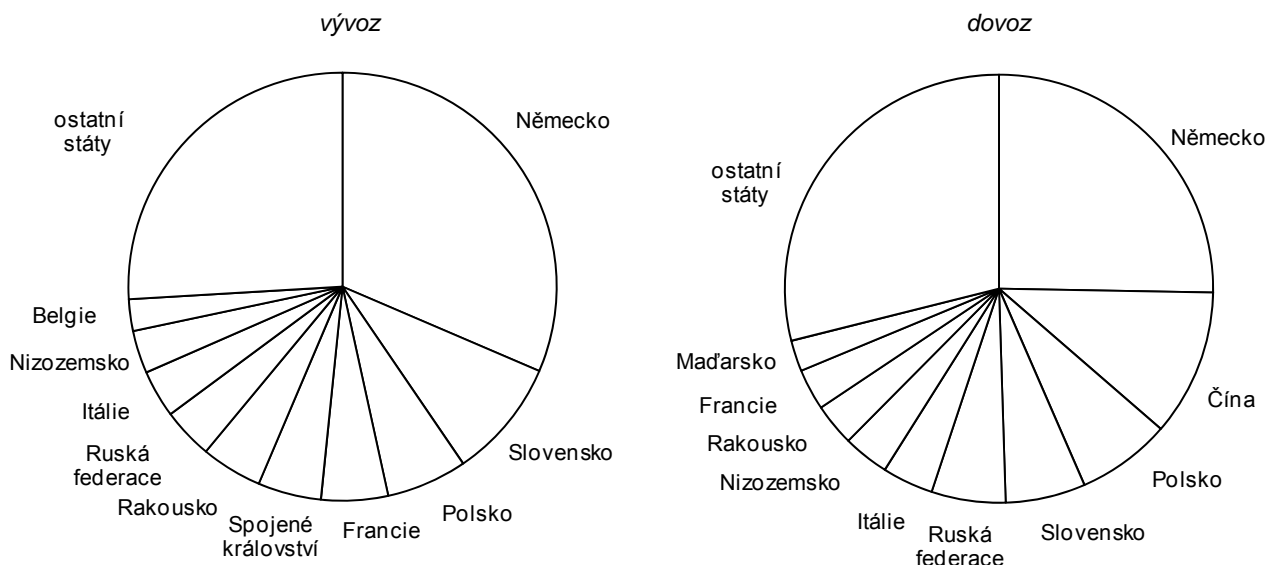
Graf 5 - Teritoriální struktura vývozu a dovozu v roce 2012 (podíly v %)

V teritoriální struktuře dovozu meziročně vzrostl podíl států EU o 0,4 p. b., postavení států mimo EU meziročně oslabilo o 0,5 p. b.

Rozhodující část vývozu (více jak 80 %) **směřovala** v roce 2012 **do třinácti států**, především pak do Německa. Meziroční růst vývozu o 4,2 % (39,1 mld. Kč) ovlivnil oslabení (o 0,8 p. b.) pozice Německa na celkovém vývozu. Postavení dalších dvanácti států se pohybovalo od 2,0 % u Španělska do 9,0 % u Slovenska. Nejvýraznější meziroční relativní růst zaznamenal vývoz do Ruska (27,4 %), dále pak do Spojených států (25,4 %), Spojeného království (13,0 %), Maďarska (9,2 %), Rakouska (8,4 %) a na Slovensko (7,7 %). Hodnota vývozu na Slovensko vykázala druhé největší meziroční navýšení ze států EU (19,9 mld. Kč); druhá pozice Slovenska na celkovém vývozu se tak meziročně mírně posílila z 8,9 % na 9,0 %. Třetí největší podíl (meziročně však o 0,2 p. b. nižší) na celkovém vývozu si s meziročním navýšením vývozu o 5,6 mld. Kč udrželo Polsko. Příznivý vývoj vývozu do Ruska a do Spojených států (meziroční navýšení o 25,4 mld. Kč a o 14,2 mld. Kč) vedl současně i ke zvýšení podílu těchto států na celkovém vývozu o 0,6 p. b. a o 0,4 p. b. (sedmé a dvanácté místo). K dalším významným partnerům vývozu patřilo osm států EU, a to Francie, Spojené království, Rakousko, Itálie, Nizozemsko, Belgie, Maďarsko a Španělsko. Do Spojeného království, Rakouska, Belgie a Maďarska vykázala hodnota vývozu meziroční růst, který celkově činil téměř 40 mld. Kč, zatímco hodnota vývozu do Francie, Itálie a Nizozemska byla meziročně nižší (celkově o 12,4 mld. Kč); vývoz do Španělska zůstal na úrovni roku 2011.

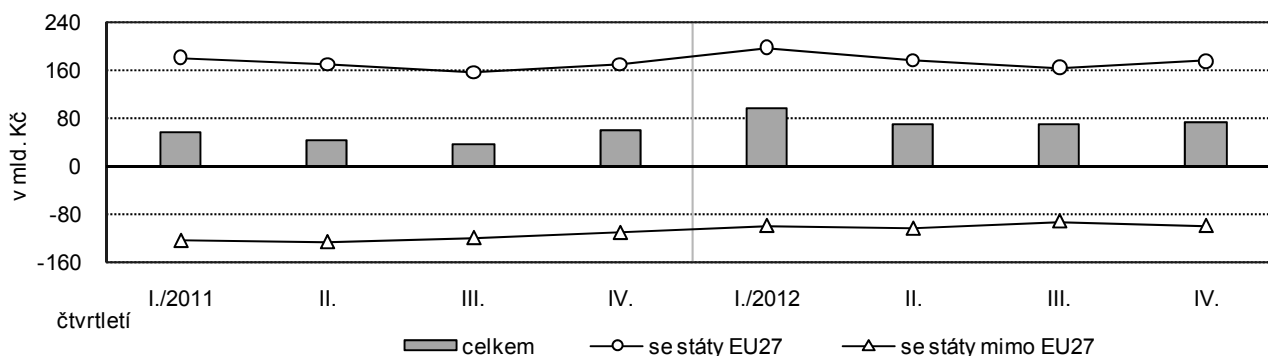
Graf 6 - Nejvýznamnější obchodní partneři v roce 2012

Převažující díl dovozu (přes 77 %) byl v roce 2012 též **realizován ze třinácti států**. Nejsilnější pozici (25,3 % proti 25,7 % v roce 2011)) na celkovém dovozu zaznamenalo s meziročně vyšší hodnotou dovozu o 10,0 mld. Kč Německo. Postavení zbývajících dvanácti států na celkovém dovozu se pohybovalo od 2,0 % u Japonska do 11,1 % u Číny. Mezi třinácti hlavními dovozními partnery bylo osm států EU a pět států mimo EU, z nichž Čína a Rusko rozsahem dovozu zaujaly druhé a páté místo. Především Rusko zaznamenalo nadprůměrný meziroční růst dovozu (o 8,4 %, tj. o 11,9 mld. Kč), zatímco dovoz z Číny provázal meziroční pokles o 8,4 % (28,0 mld. Kč), který tak ovlivnil meziroční snížení podílu dovozu z Číny na celkovém dovozu o 1,3 p. b. S podílem 7,1 % a hodnotou dovozu 196,4 mld. Kč zaujalo v celkovém dovozu třetí příčku Polsko. K dalším předním dovozním partnerům ze států EU náležely Slovensko, Itálie, Nizozemsko, Rakousko, Francie a Maďarsko. Vyjma Francie (meziroční pokles dovozu o 0,5 mld. Kč) a Rakouska (stagnace dovozu na úrovni roku 2011) ostatní uvedené státy EU hodnotu dovozu meziročně navýšily (celkem o 30,0 mld. Kč).

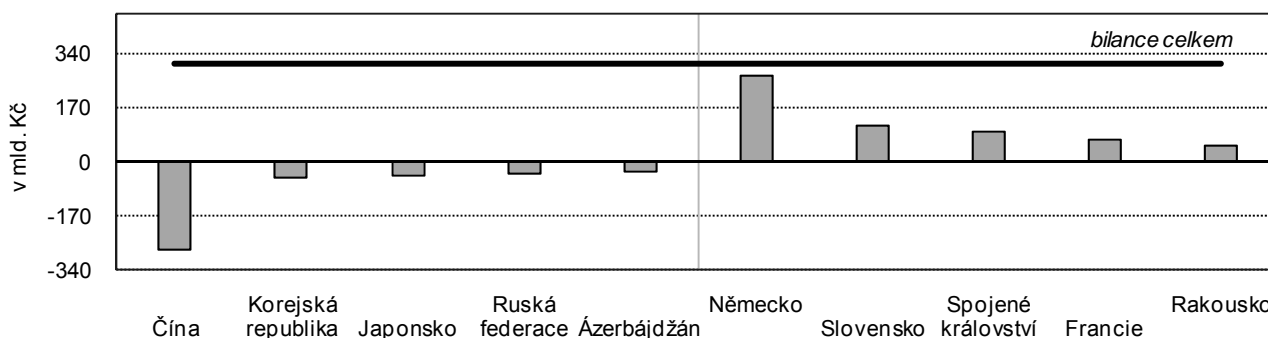
Obchodní bilance a její meziroční **změny se státy EU a se státy mimo EU byly odrazem salda zahraničního obchodu s hlavními partnerskými státy** těchto uskupení.

Graf 7 - Obchodní bilance celkem, se státy EU a se státy mimo EU

Na celkovou kladnou bilanci zahraničního obchodu se státy EU (710,4 mld. Kč) měl pozitivní vliv vysoký přebytek zahraničního obchodu s Německem (krytí dovozu vývozem dosáhlo 138,1 %), který meziročně vzrostl o 29,1 mld. Kč. Zahraniční obchod se Slovenskem zaznamenal druhé nejvyšší kladné saldo, které bylo meziročně vyšší o 5,9 mld. Kč. Třetí a čtvrté největší aktivum bylo patrné u zahraničního obchodu se Spojeným královstvím (meziroční navýšení přebytku o 15,5 mld. Kč) a s Francií (meziroční pokles přebytku o 0,8 mld. Kč). Pátou a šestou nejvyšší kladnou hodnotu zaznamenaly bilance obchodu s Rakouskem a s Belgií, které byly o 11,0 mld. Kč a 3,3 mld. Kč meziročně vyšší. Za zaznamenání stojí meziroční pokles přebytku u Itálie a Nizozemska (shodně o 10,7 mld. Kč) a Švédska (o 0,9 mld. Kč). K výraznému meziročnímu zhoršení došlo u obchodní bilance s Polskem, neboť přešla z aktiva ve výši 4,8 mld. Kč v roce 2011 do pasiva v roce 2012 v rozsahu 9,3 mld. Kč. Pasivní obchodní bilancí skončil ještě obchod s Irskem a Lucemburskem. Ostatní státy EU s výjimkou Finska, Portugalska, Řecka a Slovinska přebytek obchodní bilance meziročně navýšily.

Graf 8 - Obchodní bilance s vybranými státy v roce 2012

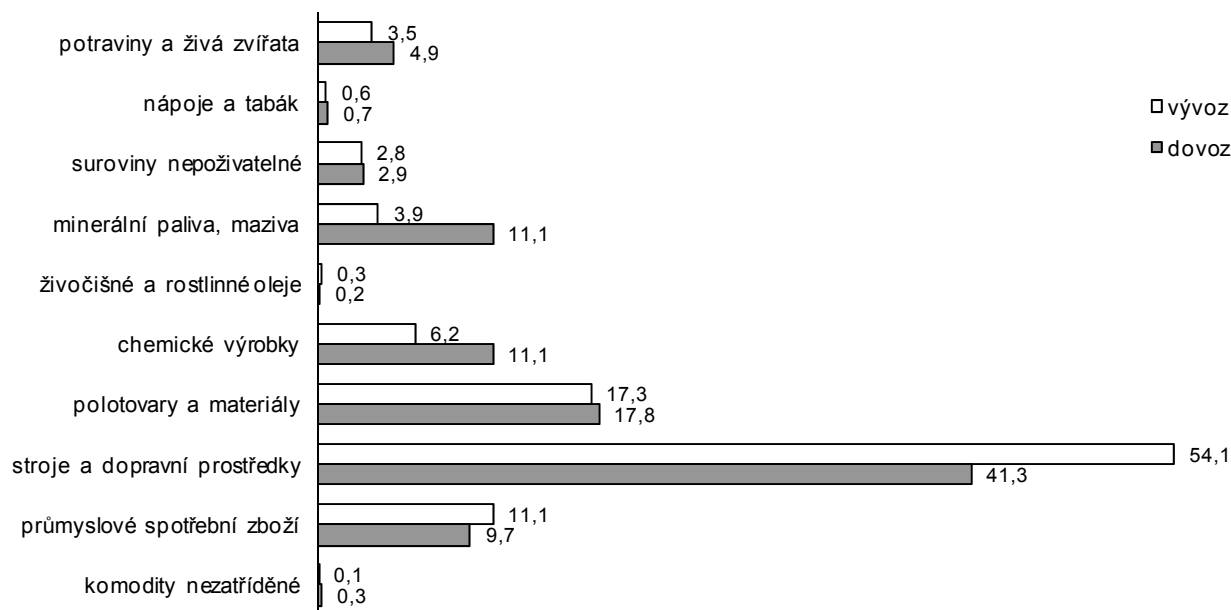

Celkové kladné saldo zahraničního obchodu bylo nepříznivě ovlivněno přetrvávajícím vysokým schodkem zahraničního obchodu se státy mimo EU (395,0 mld. Kč). Největší pasivum obchodní bilance se koncentrovalo na Čínu (krytí dovozu vývozem v roce 2012 činilo 10,7 % proti 8,8 % v roce 2011, neboť schodek meziročně klesl o 31,2 mld. Kč), dále pak na Rusko a Japonsko, u kterých bylo záporné saldo také meziročně nižší (o 13,4 mld. Kč a 2,7 mld. Kč). Schodek zahraničního obchodu s těmito třemi státy dosáhl celkem 352,6 mld. Kč. Vysoké deficity provázely i zahraniční obchod s Korejskou republikou, Ázerbájdžánem, Thajskem, Tchaj-wanem, Malajsií, Norskem, Singapurem a Kazachstánem.

Zbožová struktura zahraničního obchodu byla provázena meziročním růstem **vývozu** u všech tříd SITC. Největší absolutní meziroční navýšení provázelo vývoz strojů a dopravních prostředků (o 87,1 mld. Kč, z toho do států Evropské unie o 23,8 mld. Kč), průmyslového spotřebního zboží (o 33,2 mld. Kč), polotovarů a materiálů (o 24,7 mld. Kč) a potravin a živých zvířat (o 16,7 mld. Kč), dále pak chemikálií a příbuzných výrobků (o 9,3 mld. Kč), minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů (o 9,1 mld. Kč), surovin nepoživatelných (o 5,6 mld. Kč), živočišných a rostlinných olejů, tuků a vosků (o 4,4 mld. Kč) a nápojů a tabáku (o 2,8 mld. Kč).

Největší absolutní meziroční přírůstek **dovozu** (jinak než u vývozu) zaznamenaly minerální paliva, maziva a příbuzné materiály (o 21,3 mld. Kč). Druhé největší meziroční navýšení bylo patrné u dovozu strojů a dopravních prostředků (o 16,6 mld. Kč), které bylo významně ovlivněno zvýšením jejich dovozu především ze států EU o 24,2 mld. Kč. Meziroční přírůstky dovozu byly také u potravin a živých zvířat (o 13,6 mld. Kč), chemikálií a příbuzných výrobků (o 13,3 mld. Kč), průmyslového spotřebního zboží (o 8,0 mld. Kč), polotovarů a materiálů (o 3,6 mld. Kč) a nápojů a tabáku (o 2,2 mld. Kč). Meziročně klesl dovoz živočišných a rostlinných olejů, tuků a vosků (o 0,5 mld. Kč) a surovin nepoživatelných (o 0,8 mld. Kč).

Graf 9 - Zbožová struktura zahraničního obchodu v roce 2012 (podíly v %)

Vysoký **přebytek**, meziročně o 70,4 mld. Kč vyšší (vliv aktiva se státy EU), zaznamenal obchod se stroji a dopravními prostředky. Druhé nejvyšší aktivum s meziročním navýšením o 25,2 mld. Kč bylo zřejmé u obchodu s průmyslovým spotřebním zbožím. Kladným saldem (meziročně o 21,2 mld. Kč vyšším) skončil ještě obchod s polotovary a materiály, dále pak obchod se surovinami nepoživatelnými (o 6,4 mld. Kč), živočišnými a rostlinnými oleji, tuky a vosky (změna pasiva 1,2 mld. Kč v aktivum 3,7 mld. Kč) a nápoji a tabákem (meziročně vyšším o 0,6 mld. Kč).

Největší **zápornou bilanci** opětovně vykázal obchod s minerálními palivy, mazivy a příbuznými materiály (pasivum se meziročně prohloubilo o 12,2 mld. Kč), dále pak obchod s chemikáliemi a příbuznými výrobky (meziroční zhoršení salda dosáhlo 4,0 mld. Kč) a potravinami a živými zvířaty (meziroční zlepšení pasiva o 3,1 mld. Kč).

Vývozem a dovozem výrobků zpracovatelského průmyslu byla realizována (stejně jako v předchozích letech) rozhodující část zahraničního obchodu. Výrobky zpracovatelského průmyslu se v roce 2012 podílely na celkovém vývozu 93,6 % (93,5 % v roce 2011) a na celkovém dovozu 87,2 % (87,6 % v roce 2011).

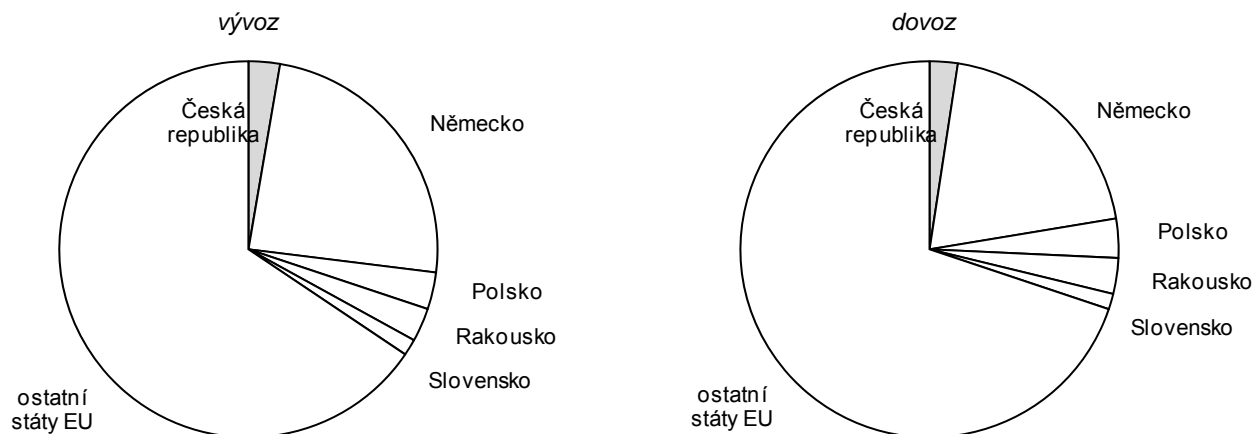
Vývoz výrobků zpracovatelského průmyslu meziročně vzrostl o 6,8 % (184,2 mld. Kč) a měl proto výrazný podíl (téměř 95%) na meziročním zvýšení celkového vývozu. Největší položkou ve vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu byla motorová vozidla (kromě motocyklů), přívěsy a návěsy. Nadprůměrný meziroční růst vývozu této položky (o 7,2 %, tj. o 37,7 mld. Kč) vedl k mírnému posílení jejího zastoupení na celkovém vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu, a to na 19,5 % z 19,4 % v roce 2011. Mezi další významnější položky ve vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu patřily počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení, které zaznamenaly nízký meziroční přírůstek vývozu (o 1,7 %, tj. o 8,2 mld. Kč) a tím oslabení pozice na celkovém vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu (z 17,8 % v roce 2011 na 17,0 %), dále pak stroje a zařízení (12,2 %), elektrická zařízení (9,5 %), kovodělné výrobky, kromě strojů a zařízení (6,1 %), chemické látky a chemické přípravky (5,3 %) a základní kovy (5,2 %).

Dovoz výrobků zpracovatelského průmyslu se meziročně zvýšil o 2,5 % (59,9 mld. Kč) a významně ovlivnil (přibližně 76 %) meziroční přírůstek celkového dovozu. Největší položka dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení zaznamenala v roce 2012 proti roku 2011 pokles o 3,8 % a oslabilo si tak svoje postavení na dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu na 18,6 % z 19,9 % v roce 2011. Dalšími položkami dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu s významnějším podílem byla motorová vozidla (kromě motocyklů), přívěsy a návěsy (11,4 %), stroje a zařízení (10,3 %), základní kovy (8,9 %), chemické látky a chemické přípravky (8,8 %), elektrická zařízení (8,1 %) a pryžové a plastové výrobky (5,3 %). Kromě výrobků zpracovatelského průmyslu měly z ostatních položek CZ-CPA v celkovém dovozu významné zastoupení (7,7 % proti 7,0 % v roce 2011) ropa a zemní plyn. Tato položka meziročně zvýšila dovoz o 13,3 % (24,8 mld. Kč).

Přebytek zahraničního obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu dosáhl 462,1 mld. Kč a byl meziročně o 124,3 mld. Kč vyšší. Kladné saldo zahraničního obchodu vzrostlo u motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů o 24,2 mld. Kč a dosáhlo tak 286,1 mld. Kč. Počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení docílily v roce 2012 aktivní bilanci 38,6 mld. Kč (meziroční zlepšení bilance o 26,1 mld. Kč).

Zahraněční obchod států Evropské unie⁴ v roce 2012 ve srovnání s předchozím rokem opět rostl, i když značně pomalejšími tempy. Po výrazném přírůstku vývozu o 12,0 % i dovozu o 11,6 % v roce 2011 vzrostl meziročně vývoz států EU o 3,3 % (146,0 mld. EUR) a dovoz o 1,8 % (81,4 mld. EUR). Česká republika se na vývozu států EU podílela 2,7 % a na dovozu 2,4 % stejně jako v roce 2011. V porovnání s průměrným tempem růstu vývozu států EU jako celku byl přírůstek vývozu České republiky vyšší o 0,8 p. b. a dosáhl 4,1 %. Naopak tomu bylo s růstem dovozu České republiky, který byl ve srovnání se státy EU o 1,6 p. b. nižší a činil pouze 0,2 %. Bilance států EU celkem vykázala schodek 33,8 mld. EUR ve srovnání s deficitem 98,4 mld. EUR v roce 2011.

Graf 10 - Podíl České republiky a jejích sousedních států na vývozu a dovozu států EU jako celku v roce 2012

Nové členské státy EU⁵ se v roce 2012 podílely na celkovém vývozu EU 12,2 % a na celkovém dovozu EU 12,4 % ve srovnání s 12,0 % a 12,3 % v předchozím roce. Meziročně vzrostl jejich vývoz a dovoz o 4,5 % a 2,1 % oproti 16,2 % a 12,3 % v roce 2011. Česká republika se v roce 2012 podílela na vývozu a dovozu nových členských států EU 22,1 % a 19,4 %. Bilance zahraničního obchodu nových členských států EU skončila v roce 2012 se záporným saldem 14,1 mld. EUR, které bylo o 12,1 mld. EUR menší než v předešlém roce. Přebytek obchodní bilance vykázaly z nových členských států EU Česká republika (12,3 mld. EUR), Maďarsko (6,7 mld. EUR), Slovensko (2,6 mld. EUR) a Slovinsko (0,1 mld. EUR). Největší deficit zaznamenalo Polsko (9,8 mld. EUR) a Rumunsko (9,6 mld. EUR).

⁴ Údaje Eurostatu, 15. srpen 2013.

⁵ Nové členské státy EU: Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko.